

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—

Za pol leta, četrta leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 8. (Zbornica poslancev.) Glavni govornik, dr. Funke (nemška napredna stranka), je v daljšem govoru polemizoval proti izvajanju ministerskega predsednika v zadnji seji, kakor tudi proti govoru finančnega ministra, in je rekel, da se bode njegova stranka bojevala tako dolgo proti jezikovnim naredbam, dokler se ne odpravijo iste.

Poslanec Schönerer je rekel, da ne opusti nacionalne parole. Govornik je polemizoval proti Jaworskemu in Sturgku in je izjavil, njegovo geslo da bode vedno: »Heil« Vsenemčija!

Poslanec Wolf je v nekem stvarnem pravku napadal poslanca Jaworskega, rekši, da je poljsko ljudstvo »Schmarotzervolk«. Te besede so vzbudile veliko ogorčenje. Mnogo poslancev od leve je obstopilo Wolfa in kričalo: Ven! Hrup je trajal nekoliko minut, dokler ni predsednik odvez besede poslanecu Wolfu.

Poslanec Daszynski in Gniewosz sta protestirala proti besedam Wolfovim. Daszynski mu je rekel: Vi ste politični »Schmarotzer«! (Živahna pohvala in ploskanje.) Gniewosz je izjavil, da takov pobalin kakor je Wolf ne more razžaliti poljskega naroda. Predlog, da se ministerstvo Thunovo postavi na zatožni klop, se je na to odklonil s 187 proti 115 glasovom.

Zader 8. (Potres.) Ob 11. uri 33 min. predpoludne se je začutil tukaj močan sunek. V Benkovacu sta provzročila dva zelo močna sunka razpoke na poslopjih.

Budimpešta 8. (Zbornica poslancev.) Današnja seja je bila zopet obstrukcionistiška in se je burno končala. Opozicija je zopet skušala spraviti v tajno sejo obdolžitve ministerskega predsednika barona Banffyja, da je hotel v volilne namene vplivati na višega sodnika Dessewffyja. Banffy je zatrjal, da ni storil ničesar, kar bi bilo nezakonito.

PODLISTEK.

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOVA.

Poslovenil Večeslavov.

Pred nekoliko let je izšel zakon o delanju. Tudi žene da imajo dobiti svoj del. Kaka gonja pa je iz tega postala po vsej kraljevini! Naš kmet je itak že velik pravdar; za dva prsta zemlje pustil bi, da mu pride še zadnja kravica na boben. V sled tega se je kričalo na vse kraje: deli in deli! A žene! Malokatera žena ima premalo jezika; pa jim reci se da tudi one imajo kako pravico, potem . . . da zdravje! Raznesle bi kokoš do zadnjega peresa, kričaje: deli ter deli! Dobro je deliti, kadar se ima kaj. Čim več ni svoj gospodar, tim slobodnej si. Človek se bolje pobriga, a ko so vsi skupaj, zbija ta tako, drugi drugače, a po sredi prazno. In kadar more zajec preskočiti vse imetje, kadar na treh slogih sedi devetero oseb, a vsaki glavi gre del, tedaj je težko krojiti, da ostane vsakemu hrana in streha: tedaj je zlo deliti. Ali kaj, ko se je botru vnela glava, o stremi razvezal jezik, šla je tudi pamet; pa naj imajo le kravico ali puro, kričijo na ves glas: Deli ter deli!

Na tem sta ga podpirala poslanca Karoly in Tisza. Dotična burna razprava je povzročila oster razgovor med poslancema Gajari in Karoly, na kar sta si poslala priče. Ko je baron Banffy ki je med tem bil zapustil dvorano — prišel nazaj, je nastal silen hrup. Levea je sprejela ministerskega predsednika s klici: Ven žnjim! Na to se je seja ob končala z veliki razburjenostjo.

Budimpešta 8. Kakor se govori v poslanskih krogih, je, vsled dogodkov v današnji seji poslanske zbornice, Aleksander Karoly pozval Edmunda Gajaryja na dvoboj. Sekundantje omenjenih dveh poslancev so po seji stopili v dogovor.

Dunaj 8. Govori se, da je poslanec Wolf poslal poslancu Gniewoszu svoja sekundanta, poslanca dr. Sylvestra in dr. Lemischa.

Atene 8. Zaimisu je naročeno, naj sestavi kabinet. Izmed prejšnjih ministrov ostaneta v novem ministerstvu minister za notranje stvari in minister za mornarico.

Pariz 8. Kasacijski dvor je zaslišal danes prejšnje vojne ministre Merciera, Billota in Cavaignaca. O zaslišanju se strogo molči.

Madrid 8. Minister za zunanje stvari je izjavil, da poročilo o prihodu nemške cesarske dvojice v Kadiks sicer ni oficijelno, da pa bode vsejedno tam navzoč oddelek španskih vojakov.

Madrid 8. Predsednik španske mirovne komisije je ministerskemu predsedniku Sagasti poslal pismo, v katerem mu naznanja, da bode španska mirovna komisija zahtevala v današnji konferenci, da se natančno izpolnijo vse točke mirovnega protokola.

Madrid 8. Ministerski svet se je danes pečal z delovanjem pariške mirovne komisije. Vlada se nadeja, da dobi glede Filipin že jutri definitiven odgovor Združenih držav v severni Ameriki.

Vsled tega je bilo v nas mnogo zla. Zakotni pisarji in drugi brezposlice so se dvignili kakor kavke na naše mirne vasi. Šepetaj botru: razdelite se; goni strino: razdelite se! zbadaj brata: razdelite se! draži sestro: razdelite se! štel se, je krojilo se, je delilo se je do slamke, do lista, do zrna. In postalo je slabo, zelo slabo. Marsikateri kmet je odnesel beraško palico, a ostavil lačnim frankoveem polne žepe.

V Zagrebu je pripadlo meni, da pazim na zadruge. V mestno okrožje spadajo štiri vasi, a v njih nekaj zadrug. Ali tudi v mestu je bila gonja, saj to niti čudno ni. Mestni kmetje niso prevrli.

Posvaril sem nekdanj kmeta od 60 let, ker niso govorili resnice pred sodiščem, ni on, ni njegovo sorodstvo. Ali opravičil se mi je: »Kaj hočete, gospod, doklej je čuti zvon svetega Kralja, niso vredni kmetje ni pipe tobaka«. Obsipavali so me kar trumoma: Deli, ter deli!

Videči, da tu ni kaj deliti, pozval sem svoje botre in botrice dobre in slabe pameti: Dal sem jim dobrih in gorkih nasvetov.

Potem so ljudje postali pametni in vsi so mi rekli: »Hvala za nauk!«

Jedno jedino hišo sem razdelil — hišo Jurinica pod svetim Dubom pri Zagrebu. Zadruga je

Baron Malfatti o položaju.

III.

Člen in jeden voditelj »Ljudske stranke« na Ogerskem, posl. Asboth, je imel nedavno temu znamenit govor o krizi v Avstriji.

Duhoviti govornik je menil, da sedanja kriza v Avstriji in z isto spojene težave o obnovljenju nagodbe imajo svoje korenike v češkem vprašanju. Ta kriza je že stara in traja, odkar živi avstrijska ustava. Da pa je sedaj huja, nego kedaj poprej, utegne prihajati od tega, ker morda stoji pred — odločitvijo, pred rešenjem. Nemci so zastavljali vse svoje sile v to, da bi iz Avstrije ustvarili narodnostno jednotno nemško državo. Nekdaj bi se bilo morda to posrečilo (? Ured.), ako bi bili Nemci pametni. Ali oni so hoteli imeti v parlamentu le nemško-liberalno večino! To pa ni šlo, ker ogromna večina takozvanih nemških liberalcev niso Nemci, a pretežna večina pravih Nemcev niso liberalci.

Tako je prišlo, da sta vitez Schmerling in njegova stranka zapričela boj hkratu: zoper narodno čutstvo Slovanov, zoper versko čutstvo prebivalcev alpskih dežel, zoper konservativno veleposestvo, zoper Ogersko, in slednjič — povodom okupacije Bosne in Hercegovine — zoper krono samo. Vrh vsega pa je gospodarska politika te stranke neusmiljeno izročila »malega moža« kapitalistiški špekulaciji v najgrje izžemanje. Naravno torej, da za tako politiko ni večine v Avstriji. Tako je nemška levica zapravila vodilno mesto nemškega življa v Avstriji.

Tu nam podaje posl. Asboth izrek, ki dokazuje, da razsodni ljudje na Ogerskem ne mislijo tako, kakor trdi baron Malfatti: da se namreč Madjari hočejo ločiti od Avstrije, čim bi naša polovica definitivno nehala biti domena nemških liberalcev. Posl. Asboth meni namreč: »Ako jeden del ogerskega novin-

bila premožna, bilo je tu pašnikov, vinogradov, vrtov, polja in livad — ali bilo je tudi brbljavih in jezičnih žen, ter se je gospodarilo, da Bog pomagaj. K temu pa se imetje ni drobilo, šlo je samo na tri dele. Dobro, rekel sem, razdelim vas: vsaka krmi svojo kravico, pa ne bode prigovora.

Hiša Jurinica stoji na vznožju holmea, na katerem se vspanja bela cerkva svetega Duha sredi mirnega pokopališča. Neko popoldne jeseni — ko je že grozdje zorelo — prišla sva merilec in jaz k juričevi hiši, da jih precej razdelimo. Jaz sem jim razložil, kako se mora deliti po zakonu. Začetkom je šlo gladko, ali pozneje — kaj se! Ženske so nas obkrožile, pa udari krik in vik za ono hruško in za ono češpljo in kdo bode imel kositi detelo, kdo otavo, in raje naj se poseče hruška, nego da jo ti obereš, in raje ostani detela pod snegom, nego da je pojé tvoja »belka«. Ko mi je bilo že odveč, zagrmel sem močno, ženske so osupnile, a jaz sem jim zavrkal mogočno: »Ženske v hišo, možje na dvorišče!« Dobro je bilo. Z možkim pod lipo pred hišo spravili vse smo na čisto. Možje so rekli: »Prav je, gospod, dajte vrv da zmerimo!«

(Pride še.)

stva še danes piše za nemške centraliste, da si so Čehi, Poljaki in konservativci zahtevali podlago zgodovinskih pravic in na tej podlagi ogersko ustavo, prihaja to le od dejstva, da so naši novinarji Madjari le po vnanjosti, kipa svojo duševno hrano erpijo iz prs »Nene Freie Presse« in jim je ta list novinarski začetek in konec, idejal, modrost.

Posl. Asboth hoče torej, da se razlikuje med madjarskim narodom in njegovim — židovskim, ali od židovstva podkupljenim novinstvom.

Decidirano se je posl. Asboth izjavil proti temu, da bi se Madjari — seveda nemškim liberalcem v prilog — utikali v notranje stvari Avstrije. Mož je menil povsem pravilno, da se takim utikanjem ustvarja pravna podlaga za utikanje Avstrije v notranje stvari Ogerske, in se je popel potem do znamenite izjave, ki je v strogem protislovju z menenjem barona Malfattija: »Avstrija kakor izključno jednotna nemška država, anakronizem ob strani Nemčije, bi istotako malo odgovarjala ogerskim interesom in interesom dinastije, kakor ne bi odgovarjalo slovansko državno bitstvo. Avstrija ne postane nikdar ni jedno ni drugo. Dobro je, da je tako, kajti v tem je ravno pravica do obstanka, evropska neizogibnost monarhije. Nam (Ogrom) je dolžnost, da stojimo na straži paritete. Njihova stvar je in ne naša, da-li se na oni strani centralizuje — kar pa se mi vidi nemogoče, po 30-letnem političnem razvoju Poljakov in Čehov, po duševni in materialni posesti in po številu teh poslednjih —, ali pa zmagajo avtonomisti! In naj bi se tudi državni zbor zopet volil iz deželnih zborov, saj je to že bilo, ko je Deak dosegel nagodbo; in saj se tudi delegacije volijo v državnem zboru po kronovinah. In ako bi se naš kralj dal kronati tudi za kralja češkega, nam bode to le v veselje, kajti to je jedna naših najstarejših tradicij!! Drugo pa, kar moramo z vso močjo svojo čuvati razen paritete, je v tem, da to vrvenje ne dovede do razpada, ampak do konsolidacije monarhije!«

Tako Asboth. Ob sebi se umeje, da mi kakor Slovani se ne moremo identifikovati z vsem, kar je rekel Asboth. Saj naš namen je bil le ta, da podpremo svoje menenje, da je še marsikateri Madjar — in morda iz najbolj razsodnih vrst — kateremu se v resnici prav nič še ne mudi z ločenjem od Avstrije iz jedinega tega razloga, kerta polovica ni več izključna domena nemškega liberalizma, in da je ono gibanje, ki toliko imponuje baronu Malfattiju, (za sedaj vsaj) bolj sredstvo za groženje in strahovanje, nego resnično stremljenje po ločenju. Madjari hočejo, kar so hoteli in dosegali vsikdar, ko se je obnovljala pogodba: da iztisnejo iz naše polovice še več, še več in še več, sploh toliko, kolikor je še možno!!

DOPISI.

Iz Praga, 6. novembra 1898. * (Češki odbor slovenskega društva v Pragi.) [Izv. dopis.] Ta podružnica našega slov. planinskega društva obstoji komaj leto dni in že se kažejo nje vspehi. Delavnost tega društva na notraj in zvenaj je res jako velika.

V lanskim zimnim sezoni je priredilo vsaki mesec družbene večere s primeranim predavanjem in sledečim koncertom, kateri so se zaključili z velikim koncertom, spojenim s planinsko razstavo dne 6. aprila.

V letni sezoni pa je vsled živahne agitacije te podružnice mnogo Čehov potovalo v naše planinske pokrajine uživati svobodni čas počitnice, in vsi so prišli nazaj polni lepih spominov, tako, da se je nadejati, da prihodnjo poletje pride v slovanske kraje še veliko večje število čeških družin, mesto da bi zahajale, kakor dosedaj, v nemške planinske kraje. To kaže, kako koristna je za nas ta podružnica. Merilo za zanimanje Čehov za to stvar pa nam je število udov, katerih je že sedaj 161, katero število pa še zmerom raste.

Podružnica izdaja tudi svoj izborni uredovani list: »Alpský věstník«, izhajajoči osemkrat na leto.

Za letno sezono je izdala podružnica priročno knjigo: »Slovanské Alpy«, v kateri so jako obširno in podrobno opisane naše slovanske planine.

Letošnja zimska sezona se je otvorila 8. m. s prvim društvenim večerom, kateremu je sledil drugi dne 5. t. m.; oba večera sta se obnesla sijajno. Bodi mi dovoljeno, da v kratkih besedah označim program večerov.

Oba večera sta se vršila v krasni dvorani »Umelecke besede«. (Umetniškega društva.)

Na prvem večeru je na pozdrav predsednika g. prof. dr. Chodounskega, ki je posebno nazval dobrodošlimi slovanske dijake, katerih se je zbralo precejšnje število na tukajšnjih visokih šolah, sledilo njega predavanje: »Iz vzdušja slovanskih alp«. Na to je Slovincem dobro znani g. Hoffmeister, letos imenovan profesorjem na praškem konservatoriju, izvajal mojstersko neke točke na glasovirju in g. Germ, akad. slikar (Slovenec) je pel slovanske pesmi. Vsem točkam je sledilo zaslužno odobravanje in priznanje.

Drugi večer se je obnesel ravno tako sijajno. G. sekretar L. Mareš je predaval o tematu: »Tri dni v savinjskih planinah«. Za predavanjem je zopet sledil koncert, na katerem se je zopet odlikoval g. Germ. Na tem večeru je bil razstavljen plan prve češke planinske koče, katero postavi podružnica na svoje stroške »na Ravnici pod Grinčevcem. Ista bo sezidana v češkem slogu in jako velika (18 postelj.). Ona bode večni spomenik vzajemnosti češko-slovenske in naklonjenosti, ki se goji za nas toliko v višjih krogih, iz katerih se sestavlja členstvo podružnice, kakor tudi v priprostem narodu češkem.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 9. novembra.

K položaju. V krogih levece je menda zavlada največja zmešnjava. Jedni so za novo taktiko, drugi za povrnitev k obstrukciji, tretji za nezahajanje v državni zbor, a četrti — katerim je glasnik Wolf — za položanje mandatov. Ti poslednji pa menda nimajo dosti privrženikov, kajti marsikatero njih ve že sedaj, da položivši mandat se ne povrne nikdar več v blesteče prostore, kjer se »branijo interesi narodov« psovskami, pestmi, žaljenji in metanjem raznih predmetov. Lahko je Wolfu kričati: položimo mandate, ko ve, da bode zopet voljen, ali kako naj se odločijo za to oni, katerim je izpodkopal tla — isti Wolf?!

Tako torej ne vedo niti junaki iz blagopokojne gemeinbürgschaft, kaj jim prinese jutranji dan! A vsi skupaj ne vemo prav nič o tem, kaj misli vlada storiti s tem nesrečnim parlamentom. V nekako tolažbo je grofu Thunu morda to, da se je tudi baronu Banffy-u v Budimpešti nekako zmešala štrina in da tudi ta ne ve prav, kaj prinese jutranji dan!

Državni zbor. V včerajšnji seji zbornice poslancev se je nadaljevala razprava o predlogih za zatožbo ministerstva Thunovega radi § 14. Finančni minister Kaizl je v dolgem govoru zavračal napade opozicijskih govornikov. Vlada je bila prisiljena posluševati se § 14., a to ne le za proračunske provizorije, ampak tudi za investicije, kar dokazuje, da je potreben ta § za razvoj organizma države.

Včeraj še le, torej po 4 dneh, je odprl usta zastopnik liberalnega veleposestva, grof Stürgk, za protest proti nesramnostim Schönererjevim. Kienmann in Funke sta zatrjala, da Nemei ne odnehajo, dokler ne bodo odpravljene jezikovne naredbe. In potem, ko je Schönerer potrdil še enkrat svoje nesramnosti od minole sobote in je zagromel svoj »Heil Alldeutschland«, se je vzdignil glasoviti Wolf, da tekom daljšega govora, nasičenega od najhujega fanatizma, zaluča Poljakom grdo psovko: da so narod parazitov, ki žive na račun drugih! Ta brezobraznost Wolfova je izzvala vihar nevolje na desni, a posl. Ginewosz je zaklical v sveti jezi: »Je žaljenj, radi katerih mora zavreti kri tudi najmirnejemu človeku. Taka je psovka, zalučana od Wolfa narodu poljskemu. Dasi bi to zaslužilo najhujše lekcije, vendar izjavljam, da zasramovanje jednega pobalina, kakoršen je Wolf, ne morejo razžaliti naroda poljskega!« Te besede poslanca Ginewosza so izzvale viharen aplavz na desni in od vseh strani so kričali: ven žnjim, ven s pobalinom!

Resnici na ljubo moramo žabeležiti, da je tudi socijalist Daszynski odločno reagoval proti takemu žaljenju, ki je vskliknil Wolfu: »Ta narod poljski, katerega nazivljate vi parazitom, dela po

rudnikih, da pomaga nabirati denar onim fabrikantom, od katerih ste vi plačani!« To je zadelo Wolfa, kakor da ga je gad vpičil: kar besnel je ta German in zasramoval Daszynskega. A Daszynski mu je zaklical zopet: »V mojih očeh ste zgubili pravico, da bi se vas smatralo poštenim človekom.« A nekateri kmečki poslanci, poljski in maloruski, bi bili podrli Wolfa, da se niso vrgli vmes drugi poslanci.

Tako smo doživeli zopet eklatanten izgled der voranleuchtenden deutschen Kultur!

Pravijo, da je Wolf pozval Guiewosza na dvoboj.

Bismarck's Geist: nicht genügend. Od povsem zanesljive strani smo izvedeli: Neka tržaška rodbina (oče je Nemei in mati je Čehinja) je dala svojo hčerko, ki je z jako ugodnimi vspehi dovršila tukajšnje dekliske šole, v Gradcu na neki dekliski zavod v daljnje izobraževanje. Črez nekaj tednov se je popraševalo, kako se uči deklet. Ravnatelj zavodu je odgovoril: »Sie entspricht ganz gut, nur den Geist Bismarcks kennt sie nicht.«

No, sedaj še le vemo o novem predmetu, ki se predava na izvestnih učilnicah v Avstriji. In to smo izvedeli iz Gradca. Videti je torej, kako iz prestolnice štajerske, kjer posluje menda sedaj više poveljstvo nad nemškonačionalnim gibanjem, prihaja med drugim tudi instrukejja, kako se imajo vzgajati srca mladine: v duhu Bismarckovem! In petem se čudimo še, da Schönerer tako govori v parlamentu, pod zaščito imunitete! Nam bi se zdelo celó, da ne zadošča nikakor, da se grof Thun zgraža nad impertinencami Schönererjevimi in nad izdajstvom, ki je razpešava isti v neprikriti, nagi obliki, kakor človek, ki meni, da se nima ničesar več bati: ampak jako jako potrebno bi bilo, da bi njegova ekselence poprosil tovariša in ministra za nauk in bogočastje, da bi poslednji blagoizvolil malce brižneje zanimati se za duh, ki veje po izvestnih učilnicah in zavodih. Osobito bi trebalo, da bi vodstva takih zavodov dobila primerno energičen privatissimum, da učni načrti za avstrijsko mladino ne poznajo predmeta — »Bismarckov duh!«

Tako bi smeli pričakovati! Schönerer meni sicer, da ta naša država že umira in v harmonično popolnjenje k temu menenju je vskliknil Wolf: »Hurra! Alldeutschland!« — ali za sedaj Avstrija vendar-le še obstoji in minister je menda gospod Bylandt-Rheid in ne — gospod Schönerer!

In gosp. Bylandt semenda vendar soglašala z nami, ako menimo, da to nikakor ne gre, da bi v zavodih na avstrijskih tleh odločevala za kvalifikacijo več ali manja mera »Bismarckovega duha«, katerim je napolnjen gojenec. Zadnjič že smo rekli, da je povsem krivo, ako se misli, da so Schönerer, in kar visi na istem, le »norci«. Ne, ne, nemškonačionalno gibanje, kakor je je zatrosil Schönerer in se je — kakor kaže gori omenjeni slučaj — oprijel vseh plasti in vseh krogov nekonservativnega nemštva, zlasti pa razumnštva, ni predmet za psihijatre, ampak za državnike in v mnogih slučajih morda tudi za — kriminaliste!

Anglija nadaljuje svoja oboroževanja vzlic temu, da se je Francija popolnoma umaknila ob vprašanju Fašode. To vzbuja sum, da ta oboroževanja prav za prav niso veljala Franciji, ampak — Rusiji, ter da oboroževalci ne mislijo na Afriko, ampak na centralno Azijo.

Domače vesti.

Občni zbor političnega društva „Edinost“ se bode vršil prihodnjo nedeljo ob 9. uri predpoludne v dvorani Mally, ulica Torrente št. 16. Na dnevnem redu bode pozdrav predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, eventualne interpelacije in predloge, prememba pravil in volitev novega odbora. Pričakovati je, da pridejo na shod deželni poslanci tržaški in istrski ter tudi kateri državnik poslancev. Vsakako je, z ozirom na nenavadno in napeto političsko položanje, pričakovati zanimivih razprav.

Poroka. Danes se je poročil gospod c. kr. carinarski oficijal Gustav Simsich z gospodičino Antonijo Abramovo. Bilo sročno!

Osebnost. Dež. sod. svetnik in vodja okrajnega sodišča v Ajdovščini, gosp. Mihael Gabrijelčič je imenovan deželnosodnim svetnikom na okrožnem sodišču v Gorici.

Radi dogodkov v Nabrežini so obtoženi, kakor poroča glede naših sodnih stvari vsevedni »Piccolo«: 19-letni Anton Bukovec s Proseka, 23-l. Primož iz Kostanjevice, 22-l. Josip Morizza iz Nabrežine, 20-l. Viljem Krarič, 19-l. Ivan Caharija, 16-l. Josip Caharija, 22-l. Josip Gruden, 19-l. Rok Caharija, 19-l. Fran Pertot, vsi iz Nabrežine, 21-l. Miroslav Devetak iz Opatjega sela, 22-l. Vincenc Pavos iz Gradiške, 25-l. Andrej Ferfolja iz Sela, 17-l. Leonardi Boschetti iz Gorice in 20-l. Peter Brumat iz Gradiške. To bi bila prva partija. Obtoženci radi dogodkov v Devinu in Nabrežini so namreč razdeljeni na tri obtožnice.

Glavna razprava prve partije se bode vršila 14. in 15. t. m.

Nabergoj contra Spadoni. Danes se je vršila na dež. sodišču vzkliena razprava vsled priziva Spadonijevega proti razsodbi I. instance, od katere je bil isti obsojen na 50 gld. globe ali 10 dni zapora. Deželno sodišče je potrdilo prvo razsodbo. Nekoliko več jutri.

Stražmojster Zanmarchi contra Miha Košuta. Danes se je vršila na dež. sodišču vzkliena razprava vsled priziva Košutovega proti razsodbi I. instance, od katere je bil isti obsojen na 3 tedne zapora. Vzklieno sodišče je odgodilo razpravo v svrhu zaslišanja Košutovih prič, katere je predlagal isti v dokaz resnice, to je: pijanosti tožitelja Zanmarchija. Podrobneje jutri.

V Hrenovleah, okraja postojinskega, je umrl včeraj župnik Alojzij Puc po dolgotrajni težki bolezni. Naj počiva v miru!

Slovenec na parizki razstavi l. 1900. Tega leta se priredi svetovna razstava v Parizu. Razstava bode tako velikanška, kakoršnje še ni videl svet. Po vseh deželah delajo velike priprave, da odpošljejo svoje izdelke na razstavo. Tudi naša država bode dostojno zastopana. Pod predsedstvom grofa Harracha se je sestavil poseben odbor, ki priredi v okviru svetovne razstave tudi etnografsko in v tem oddelku bode častno in dostojno zastopani tudi Slovenci. V ta namen je povabil ljubljanski župan Ivan Hribar več gospodov na posvetovanje o prireditvi ukupnega izleta Slovencev na to znamenito razstavo. Posvetovanje se je vršilo minolo soboto v mestni dvorani v Ljubljani. Ker se posebno pripravljajo tudi Hrvatje, Čehi in Poljaki, da pojdejo ukupno v Pariz, ker bode na tak način potovanje cenejše in ugodnejše, nego potovanje posamič, zlasti ker se bode vožnja lahko plačevala tudi v obrokih, se tudi marsikaki Slovenci lahko udeleži razstave. V ta namen je predlagal župan Hribar, naj se izvoli poseben odbor, ki poskrbi za vse potrebno. Po kratki razpravi je bil izvoljen naslednji odbor: načelnik župan Hribar, načelnikov namestnik ces. svetnik Murnik, člani: kanonik Sušnik, notar Plantan in dr. Krisper. Posneje se osnujejo še širši odbori.

Vesti iz Kranjske. Na Igu se je dne 6. t. m. ustanovilo novo gospodarsko društvo. — V Beli Peči je pred kratkim pogorela komaj do delana nova tovarna za železne sodove. Sedaj se je na zgradbi iste tovarne pripetila nova nesreča. Tesarski mojster Jernej Burja je padel 4. t. m. o polaganju tramov z zida tako nesrečno z glavobolom, da je obležal na mestu mrtev. — V Črmošnjah je bilo gostilničarju Iv. Penca te dni ukradenih 300 gld. Žena njegova je dela mošnje z denarji na posteljo, a pol ure pozneje ni bilo več ne mošnje ne denarja.

Utrinjane zvezd. Za 13. in 14. t. m. pričakujejo zvezdoznanci jako veliko in bogato utrinjane zvezd.

Kdo hodil v ljubljansko — nemško gledališče?? Prijatelj nam piše: Po čudnem slučaju sem v ponedeljek zvečer zašel v Ljubljani v nemško gledališče, kjer se je predstavljala opereta »Opernball«. Čudil sem se skoraj — polni hiši. Vprašal sem soseda, odkod toliko Nemcev v Ljubljani?! Odgovoril mi je, da se motim, kajti polovica njih je — Slovencev možkega ali ženskega spola. In da me je prepričal, pokazal mi je v ložah nekaj soprog najodličnejših prvakov in voditeljev narodne stranke!! A takó? sem dejal in kmalu odšel, ker mi je bilo žal, da sem se s soprogami odličnih Slovencev seznanil na takem mestu in ob taki priliki!

Delitev jubilejnih svetinj. Dne 2. decembra t. l. bode na dvoru velike vojašnice v Trstu po svečani službi božji delitev jubilejnih

spominskih svetinj. Osebe domobranstva v pokoju, častniki, svečeniki in uradniki v neaktivnem in razvidnem razmerju, potem častniki izven službe c. kr. domobranstva, stanujoči v Trstu in okolici, so povabljeni na to slavnost.

Oni gospodje, ki se hočejo osebno udeležiti gori imenovane slavnosti, morajo to naznaniti z dopisnico najdalje do 13. novembra t. l. e. k. dopolnilnemu okrajnemu poveljništvu v Trstu, via Petreara št. 3. Udeležniki morajo prinesiti seboj potrdilo o prejemu za svetinjo s trakom. Posebno se opozarja za razločno pisavo imen, časti (Charge) in krdele na dopisnicah kakor tudi na prejemnem potrdilu.

Gospodje udeleženci se imajo sniti dne 2. decembra t. l. ob 7. uri 45 minut zjutraj en parade na dvoru velike vojašnice.

Od c. k. dopolnilnega okrajnega poveljništva št. 5 v Trstu.

Zavodu sv. Nikolaja je pristopila kakor ustanovnica naša rodoljubna in požrtvovalna gđ. Milka z doneskom 40 K.; gospa Pirjevec pa kakor podpornica z doneskom 4 K.

Nadalje so preplačali vstopnino na veselici dne 1. t. m. sledeči gg.: Godina Stanko, Kosec, Delkot po 2 K.; Mandić Matko, dr. Gregorin, Pogorelec po 4 K.; Dolinar Ivan 6 K., Vatovec Ivan 4 K. 40 st., Trinajstić 40 st., N. N. 60 st., Dekleva 40 st., Čenčur 1 K. 20 st., Prelog 2 K. 40 st., Zadnik 40 st., Černe 1 K., Jesenko 7 K. 20 st., Treven 1 K. 20 st., Kušar 60 st., Candolini 1 K. 20 st., Rožinsky 20 st., Kvičik 1 K., dr. Rybač 40 st., N. N. 40 st., dr. Pretner 10 K., Trnovec 9 K., Žagar 50 st., N. N. 1 K. 20 st., Tavčar 20 st., Žitko 2 K., Metlikovič 80 st., Kocijančič 3 K. 20 st.

Ako kateri gospodov darovatelj morda slučajno ni objavljen tu, naj nam blagohotno oprosti, kajti zbok velicega drenja pri vходу ni bilo možno vsega zabeležiti. Bog povrni stotero vsem dobrotnikom našega zavoda! Odbor.

Za zastavo pevskega društva „Kolo“ je nabrala gopica Seme v krčmi v ulici Lucija 6 kron 26 stot. Prej izkazanih 242 K. 88 stot. Skupaj 249 K. 14 stot.

Zopet truplo novorojenčka. Včeraj ob 6. uri zjutraj je našla neka ženska na travniku med mestno bolnico in ulico Rossetti zavoj, in v zavoju mrtvo dete. Na lice mesta je došla takoj komisija. Sodnozdravstveno paranje telesa je dokazalo, da je otročič (ženskega spola) živ prišel na svet, a da je umrl vsled pomanjkanja hrane in oskrbi. Misliti je torej, da je bil živ odložen. Poogosto odlaganje otrok je tudi žalostnim znakom npravnstvenih odnošajev v našem mestu.

Dvojni samomor na deželi, to je pač redek dogodek. O takem dogodku poročajo sedaj iz okraja Tolminskega, Blizo Grahovega gori je imel neki kmet ljubimsko zvezo se svojo deklo, kar ni ostalo brez posledic. 36-letna žena kmetova, ki je bila mati 6 otrok in je pričakovala — sedmega, je šla, izvedša o tem, in se se je obesila. A na deklo je to napravilo tolik utis, da se je, porodivša dete, usmrtila tudi ona. To bi bila žalostna slika npravnstvenega življenja na deželi, na srečo le, da so take slike le redki dogodki.

Potres. Včeraj kratko predpoludne je bilo občutiti tu rahel potres. Glasom poročil iz Dalmacije so tudi tam na raznih krajih občutili precej močne sunke. V Dalmaciji se letos zemlja noče umiriti.

O nesreči, ki se je bila minole nedelje dogodila dvema dečkoma na morju — glej zadnje izdanje — se nam poroča: Družba, ki se je bila odvela v ladiji do Barkovelj, je sestala iz treh mladeničev in jedne deklice. Deklici in jednemu dečkov se je zdelo, da kaže slabo vreme in sta nagovarjala za povrnitev po kopnem in sta tudi res ubrala to pot. Ostala dva dečka pa sta na vsaki način hotela vrniti se po morju in — od tedaj ni videl nikdo več ni njiju, ni ladijee. Bržčas ju je veter zagnal ven iz pristanišča in tam se je dogodila skoro gotovo — grozna nesreča. Ta dogodek vzbuja v nas tem iskrenejšo sočutje, ker je jeden ponesrečenih dečkov 16-letni Leopold Čenčur, brat predtelovadev v »Tržaškem Sokolu«. Drugi ponesrečeni deček je 14-letni učenec Josip Golle.

Koledar.

Danes v sredo 9. novembra: Božidar, m.; Orest, muč.

Jutri v četrtek 10. novembra: Andrej, spozn.

Solnčni:

Izhod ob 7. uri 13 min.

Zahod „ 4. „ 14 „

Ta je 46. teden. Danes je 312. dan tega leta, imamo torej še 53 dni.

Lunin:

Izhod ob 1. uri 31 min.

Zahod „ 1. „ 57 „

Različne vesti

Roparski umor vse družine. Kakor se poroča iz Varšave od dne 2. t. m., se je zgodilo na grajščinskem posestvu Marganovem grozno hudodelstvo. Grajščaka Beranovskega, njegovo ženo in štiri otroke, nadalje guvernantu in strežnico, so našli zjutraj s prerezanimi vratovi ležati vse vprek na tleh. Vsi so bili mrtvi. Hiša je bila oropana. Sumi se, da so grozodejstvo storili kmetje iz okolice.

Zemlja se je odprla. Pred nekaj časa se je dogodil blizu Subotice na Hrvatskem naslednji čudovit slučaj. Neki kmet v občini Šandor je oral z dvema konjema na svoji njivi. Naenkrat se je pred njim odprla zemlja in mu je pogoltnila oba konja, samo plug je ostal na njivi. Orač se je prestrašil in ni mogel verjeti lastnim očem, da je mogoče tako čudo. Toda ko je prišel bližje in se je prepričal, da to ni nikako čudo, nego gola istina, konja sta padla v kakih 6—7 metrov globok prepad. Eden konj je utonil v vodi, drugega so živega srečno zopet potegnili nazaj. Najčudnejše pa je to, da je ta orač že trideset let lastnik te njive, pa se nikdar ni pripetilo kaj takega. Ljudje prihajajo sedaj na njivo, da vtdijo ta čudni prepad.

Grozen samomor. Iz Libereca na Češkem poročajo, da se je neki Gustav Ullmann v samomorilskem namenu položil dinamično patrono v usta, katero je po užigalni vrvici dovel do eksplozije. Povod temu strašnemu činu da je bila neozdravljiva bolezen.

Kaj dela Dreyfus? Neki sourednik pariškega lista »Illustration« pripoveduje o življenju Dreyfusa v njegovem prognanstvu med drugim tudi naslednje: Dreyfus ustaja vsaki dan ob 5. uri in si sam pripravlja zajuterk, si nažiga pipo ali smotko in odhaja potem sprehajati se po malem prostoru, ki je zanj ograjen. Mnogo se peča osobito z arhitekturnim risanjem. Posebno mnogo gleda na svojo vnanost in je še nedavno nosil uglajene bele srajce. Stražnikom je najstrožje prepovedano razgovarjati se ž njim. Vsaki mesec sestavlja zapisnik stvari, katerih potrebuje za ves mesec. Dotični sourednik lista »Illustration« si je prepisal edno tako listino in iz iste je razvidno, da ima Dreyfus mnogo tega, česar nimajo mnogi in najpoštenjeji ljudje in da mu ne gre tako hudo, kakor se pripoveduje o njem. Dreyfus dobiva vsaki mesec naslednje stvari: 1 liter špirta, 3 lonce konzerviranega masla, 1 kilo čokolade, 2 škatlji Cambert-sira, 6 steklenic sode, 2 steklenici Hunyadija, 6 parov finih nogov, četrt kilo tobaka za pipo, 50 smotk, 2 škatlji žveplenk, 2 knjigi belega papirja, 2 zavoja sveč, 6 kilg. mila, 2 bele spodnje hlače in 6 robecev.

Število prebivalcev vsega sveta po veri. Po najnovejših izkazih vseučilišnega profesorja dra. Juraška deli se človeštvo po svetu po veroizpovedanju kakor sledi: Rimsko-katoličanov 225 milijonov, grško-iztočnih 106 milijonov, protestantov 166 milijonov, ostalih kristijanov 8 milijonov, Židov 11 milijonov, mohamedancev 175 milijonov, brahmanov 215 milijonov, budhistov 121 milijonov, konfutsijevcev 301 milijonov, schintoistov 14 milijonov, paganov 173 milijonov.

Gradnja sibske železnice. Del sibske železnice in sicer proga od rusko-sibske meje pri Čebeljbinsku preko Omska, Krasnojarska, Nižne-dinska do Irkutska je popolnoma dovršena in izročena prometu. Proga se gradi dalje in sicer od Irkutska mimo Baikalskega jezera, preko Vrnje-dinska do Čita. Ta del sibske železnice teče po gorskih krajih in dosega na nekaterih krajih višino 1040 metrov. Na tem delu sibske železnice je premagati toliko težkoč, da bode železnica dovršena komaj do konca leta 1899. Med te težkoče spada osobito temperatura v teh krajih, ki znaša junija in julija meseca 28° C. in pada po noči na — 5° C. Tla so v teh krajih zmazla na 7-4 metrov, po letu odmrzava zemlja samo na 3-9 metrov. Navzlic vsem težkočam je dogotovljen že večji del zgradbe, kar se tiče dela v zemlji. Ravno tako je

velikih težav na gradnji železniške proge od Čita do Njerčinska, ki je dolga kaeih 280 kilometrov. Od Njerčinska naprej se ne bode gradila železnica, ker bode po rusko-kitajskem dogovoru, ki se je vršil meseca marca t. l., vodila od tukaj naprej mandžurska železnica (iztočno-kitajska železnica), ki bode nadaljevala sibirsko železnico do Port-Arthura. Nadejajo se, da bode ta železnica gotova do leta 1904.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 9. Mej sekundanti poslanca Wolfa in onimi poslanca Gnewosza se nadaljuje pogajanja. Poslednji so namreč izrekli dvom, da-li je Wolf sploh zmožen dati satisfikacijo.

Dunaj 9. Mej zdravniki se je vnela živahna razprava, da li so Barisch, dr. Müller ter postrežnica Peeha res umrli za azijsko kugo, ali pa le na bakterijologični pnevmoniji.

Budimpešta 9. Tukaj razširjajo govorico, da mislita odstopiti avstrijski vojni minister baron Krieghammer in minister deželne brambe, grof Welsersheimb.

Budimpešta 9. (Zbornica poslancev.) Predsednik otvori sejo. Po prečitaniu došlih spisov je zahtevala opozicija zaključene seje, ki se je tudi odredila.

Budimpešta 9. Dvoboj med poslancema Gajary in Karoly se je vršil danes zjutraj. Ko sta nasprotnika dvakrat menjala krogle, se je Gajary približal grofu Karoly besedami: »Ni mogel biti moj namen, da bi žalil osebno čast Vaše ekscelence«. Nasprotnika sta se spravila in sekundanti so proglasili dvoboj zaključenim.

Petrograd 9. Da paradizuje nemški upliv v Carigradu, hoče Rusija baje uprizoriti celo diplomatsko kampanjo proti Turčiji. Tirjala bode zastanke na vojni odškodnini od leta 1878, zahtevala bode reform v Armeniji ter jamstva za varnost meje srbske, bolgarske in črnogorske. Rusija utegne tudi povspeševati morebitno gibanje v Makedoniji.

Rim 9. »Italie« ne veruje v vznemirljive vesti, ki se širijo te dni. Ta list meni, da toliko mirovna konferenca od jedne strani in svetovna razstava v Parizu l. 1900 od druge strani, vplivajo pomirljivo na položanje.

Pariz 9. »Echo de Paris« javlja iz Tulona, da je ukupno srednjeevropsko brodovje včeraj dobilo nalog, naj bode pripravljeno za odplovitev. Viši poveljnik brodovja, admiral Fournier da je pozvan v Pariz.

Kaneja 9. Ruski admiral Skridlov je naprosil Fakier-pašo, naj takoj umakne svoje vojaštvo iz Retimo. V Hierapetra so Turki sami prosili Francoze, naj jim gredo na roko, da bodo mogli oditi hitro. V Kandiji so včeraj obesili pet Turkov. Izmail-paša je dobil nalog, naj povspeši svoje odpušanje ter vzame seboj še ostalo vojaštvo.

Rim 9. V cerkvi del Campo Santo je bila danes sv. maša zadušnica za pokojno cesarico Elizabeto. Navzoči sti bili obe avstrijski poslaništvi in skoro vsa nemška kolonija.

Geneva 9. Obtožni spis proti Luccheniju pravi, da je isti obdolžen zavratnega umorstva na osebi cesarice Elizabete, Amalije, Evgenije, cesarice Avstrijske in kraljice Ogerske.

Rim 9. Tu se ne veruje vesti, da bi Rusija hotela varovati pravice Francije kakor zaščitnice katolikov v Orijentu. Ta vest se smatra tendenciozno, ker ni verjetno, da bi se car ob tem vprašanju kazal bolj gorečnega nego papež in Francija sama, pač pa se sodi tukaj, da Rusija išče le pretveze, da izve kaj o naravi in obsegu novih odnošajev med sultanom in nemškim cesarjem.

TRŽNE CENE.

(Cene se razumejo na debelo in s carino vred).

Domači pridelki.			
Fizol: Koks	100 K.	13.—	13.25
Mandoloni	"	12.—	12.25
svetlorudeči	"	—	—
temnorudeči	"	—	—
kanarček	"	—	—

bohinjski novi	11.75	12.—
Jeli veliki	8.75	—
„ mali novi	—	—
zeleni dolgi	100 K.	—
„ okrogli	—	—
Mešani hrvatski	7.50	—
stajerski	—	—
maslo fino stajersko	—	—
bečmen, št. 10	10.75	11.—
„ 9	14.50	10.75
„ 8	14.—	14.25
Zelje, kranjsko	7.—	7.50
Repa,	—	—
Krompir, stajerski	3.30	3.40
Proso, kranjsko	11.—	—
Leča, kranjska	—	—
Speh.	60.—	61.—
Mast.	56.50	57.—
Kava, Moea	150.—	152.—
Ceylon Plant. fina	158.—	160.—
Portorico	150.—	154.—
Guatemala	103.—	105.—
San Domingo	104.—	105.—
Santos najfinejši	100 K.	91.—
„ srednjefini	87.—	88.—
„ srednji	82.—	83.—
Santos navadni	78.—	80.—
Sladkor, Centrifugal I. vrste	37.—	37.25
„ Centrifugal II. vrste	36.50	36.75
Concassé	38.—	38.—
razkosani	38.75	39.25
Riz, italijanski fini	21.—	21.25
italijanski srednji	20.50	20.75
Japan, fini	20.—	20.25
Raugoon, extra	15.—	15.25
„ I.	14.25	14.50
„ II.	11.25	11.50
Petrolej ruski, v sodih	18.50	—
v zabojih od 29 klg.	6.60	—
Olje, italijansko najfineje	67.—	68.—
italijansko srednjefino	62.—	63.—
bombažno amerik.	28.50	29.50
Malaga	36.—	37.—
Limonl mesinski	zaboj	3.50 4.50
Pomaranče mesinske	—	—
Mandeljni dalmatinski	—	—
„ Bari	99.—	100.—
Pinjoli	78.—	80.—
Rožiči dalmatinski	10.75	—
„ puljski	13.—	—
Smokve puljske	—	—
„ grške v venci nove	17.25	17.75
Sultanine nove	60.—	64.—
Vamperli novi	29.—	30.—
Cibebe	52.—	54.—
Polenovke, srednje velikosti	42.—	44.—

Gustav Simsich

c. kr. carinski oficijal

Antonija Abram

poročena

TRST, 9. novembra 1898.

Po vseh tobakarnah

dobite ravnokar izšlo povest

Čuvaj se senjske roke!

Velja 35 nvč.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostiholu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo, traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obrobne ograje, orodja za vsako obrt.

Svoji k svojim!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl novo trgovino na drobno in debelo

z jesihom in finim oljem ter vsakovrstnega

kolonijalnega blaga

v ulici Poste Nuove št. 3

(hiša Brunner.)

Josip Starč.

„Hôtel Nazionale“

v Trstu

v ulici Vienna št. 4.

se nahaja v bližini kolodvora južne železnice, pristanišč, poštnega in brzovarnega urada ter je popolnoma prenovljen. Sobe se oddajajo po 80 kr. in naprej.

Postrežba najtočnejša. Govori se slovenski in hrvaški. Lastnik je dalmatinski Hrvat. Za obilni obisk se priporoča udani Josip Herdariovič.

Velik zaslužek!

za posestnike menjalnic, kupce, agente itd. originalne srečke

(ne pisma na obroke), katere se oddajo lahko v velikem številu. Ponudbe pod »Losgeschäfft 7214« na Haasenstein & Vogler, Dunaj.

Nova centralna čevljarnica

v Trstu.

Via Maleanton št. 2.

Bogat izbor čevljev

za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu

Kdor želi omisliti si v resnici

kolo najboljše vrste

od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente št. 10.

Jedini in glavni zastopnik za: Trst, Primorsko in Dalmacijo.